

**Ευρωπαϊκή Επιτροπή
των Περιφερειών**

SEDEC-VII/033

153η σύνοδος ολομέλειας – 8 και 9 Φεβρουαρίου 2023

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ

Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία: η τοπική και η περιφερειακή προοπτική

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- εξαιρεί τη σημασία δυναμικών οικοσυστημάτων της κοινωνικής οικονομίας που μπορούν να βασίζονται σε υποστηρικτικά νομικά πλαίσια και πολιτικές για τη χρηματοδότηση, τη φορολογία και τις δημόσιες συμβάσεις, αλλά και τη δημιουργία μιας θεσμικής δομής που θα περιλαμβάνει μια προσέγγιση επικουρικότητας μεταξύ του ευρωπαϊκού, του εθνικού, του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου διακυβέρνησης·
- ζητεί μια «λειτουργική έννοια» της κοινωνικής οικονομίας, η οποία να σέβεται την ποικιλομορφία των ήδη υφιστάμενων συστημάτων και να συμπεριλαμβάνει όλες τις επιχειρήσεις που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά κριτήρια, προκειμένου να μην αποκλείονται από την παροχή αποφασιστικής στήριξης για την ανάπτυξη του εν λόγω τομέα. πράγμα που θα μπορούσε να βελτιώσει περαιτέρω τη συνοχή και τη σύγκλιση των πολιτικών σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και να διευκολύνει την αμοιβαία αναγνώριση (ικανότητα διασυννοριακής λειτουργίας) και την προβολή του μοντέλου της κοινωνικής οικονομίας·
- τονίζει την επείγουσα ανάγκη θέσπισης σύγχρονων και αποτελεσματικών πολιτικών κοινωνικής οικονομίας και νομικών πλαισίων που θα διευκολύνουν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και στις αγορές για την επίτευξη ανοδικής σύγκλισης μεταξύ των περιφερειών και των κρατών μελών, καθώς και την ανάγκη κινητοποίησης δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης προσαρμοσμένης στις ανάγκες της κοινωνικής οικονομίας· εν προκειμένω, εξαιρεί την ανάγκη ευνοϊκών πλαισίων, προκειμένου να παρασχεθεί στον εν λόγω τομέα δυνατότητα ανάπτυξης διασυννοριακής συνεργασίας και διεθνοποίησης·
- υποδεικνύει την απουσία πρόσβασης σε χρηματοδότηση ως ένα από τα κυριότερα κωλύματα που παρεμποδίζουν την ευόδωση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Είναι επομένως σημαντικό να ενισχυθούν οι συνέργειες μεταξύ των χρηματοδοτικών μέσων και να συνεχιστεί η κινητοποίηση ιδιωτικής χρηματοδότησης, «υπομονετικών» κεφαλαίων και συμβουλευτικής υποστήριξης, κατάλληλα προσαρμοσμένων στις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων και των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας·
- παρακινεί τα κράτη μέλη να εκταμιεύσουν πόρους από τη χρηματοδότηση της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και να ιδρύσουν, με τη βοήθεια του InvestEU, ένα «Ταμείο εγγυήσεων αφιερωμένο στις μικρές και μεσαίες οντότητες της κοινωνικής οικονομίας»·
- ζητεί πολιτικές εστιασμένες στην προώθηση κοινωνικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων και στη συμπερίληψη κοινωνικών απαιτήσεων στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών ως βοηθητικό μέσο για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας.

Εισηγητής

Ricardo RIO (PT/EPP), δήμαρχος Braga

**Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών –
Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία:
η τοπική και η περιφερειακή προοπτική**

I. ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

1. επικροτεί το σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κοινωνική οικονομία (2021) και θεωρεί πολύ σημαντική την αντιμετώπιση των ζωτικών προκλήσεων του εν λόγω τομέα·
2. αναγνωρίζει τον διατομεακό χαρακτήρα της κοινωνικής οικονομίας και το γεγονός ότι καλύπτει διαφορετικά είδη οντοτήτων και ποικίλες έννοιες στις διάφορες χώρες. Τίθενται σημαντικές προκλήσεις για τις δημόσιες αρχές, ιδίως σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, πράγμα που δυσχεραίνει τη διαμόρφωση μιας αποτελεσματικής προσέγγισης· γι' αυτό τον λόγο, τονίζει την προστιθέμενη αξία της συμμετοχής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών (ΕτΠ) στους διαλόγους και τη συνεργασία για την κοινωνική οικονομία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς·
3. χαιρετίζει το σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία και την εξαγγελία, στο πρόγραμμα εργασιών της Επιτροπής, επακόλουθης πρότασης της Επιτροπής περί σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τις συνθήκες-πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία. Η παρούσα γνωμοδότηση αποτελεί τη συμβολή της ΕτΠ και των τοπικών και των περιφερειακών αρχών σε αυτές τις πρωτοβουλίες και αντικατοπτρίζει τον κρίσιμο ρόλο των τοπικών και των περιφερειακών αρχών στην υποστήριξη των τοπικών οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας·
4. τονίζει, αφενός, ότι η συνεχιζόμενη κλιματική έκτακτη ανάγκη, καθώς και οι συνέπειες της πανδημίας COVID-19 και της επίθεσης της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και τα σημερινά πρωτοφανή ποσοστά πληθωρισμού, κατέστησαν ακόμη πιο επιτακτική τη δίκαιη μετάβαση σε μια πιο ανθεκτική και βιώσιμη οικονομία και, αφετέρου, ότι, σε αυτό το πλαίσιο, αυξήθηκε το ενδιαφέρον για την κοινωνική οικονομία, λόγω της αναγκαίας προώθησης πολιτικών και νέων μοντέλων για βιώσιμη και σταθερή ανάπτυξη. Με άλλα λόγια, χρειάζονται καινοτομίες όχι μόνο στις πολιτικές στήριξης, αλλά και στις διάφορες κοινωνικές και κανονιστικές πολιτικές·
5. επισημαίνει ότι είναι πλέον καιρός να ενισχυθεί η προβολή και η απόκτηση νέων δεδομένων σχετικά με την κοινωνική οικονομία, μεταξύ άλλων και σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, αλλά και να προαχθούν τα εν λόγω δεδομένα, οι βέλτιστες πρακτικές και οι υφιστάμενες πρωτοβουλίες σε νέα ακροατήρια, συμπεριλαμβανομένης της νεολαίας·
6. προτείνει τη δημιουργία επίσημου παρατηρητηρίου για την κοινωνική οικονομία στην Ευρώπη, το οποίο να μπορεί να προβλέπει τη συμμετοχή διαφόρων ενδιαφερομένων φορέων, να παρακολουθεί την εξέλιξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και να προτείνει πρωτοβουλίες για τη βελτίωση του πλαισίου ανάπτυξης των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας που συμμετέχουν στην από κοινού διαμόρφωση της δημόσιας πολιτικής σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·

7. εξαιρεί τη σημασία δυναμικών οικοσυστημάτων της κοινωνικής οικονομίας που μπορούν να βασίζονται σε υποστηρικτικά νομικά πλαίσια και πολιτικές για τη χρηματοδότηση, τη φορολογία και τις δημόσιες συμβάσεις, αλλά και τη δημιουργία μιας θεσμικής δομής που θα περιλαμβάνει μία προσέγγιση επικουρικότητας μεταξύ του ευρωπαϊκού, του εθνικού, του περιφερειακού και του τοπικού επιπέδου διακυβέρνησης·
8. καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να αναπτύξουν ένα κοινό σχέδιο για την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας, ικανό να κάνει πράξη το όραμα της επικουρικότητας·
9. τονίζει τις επενδύσεις προτεραιότητας τόσο στην ανάπτυξη θεσμικών ικανοτήτων όσο και στην κατάρτιση ανθρώπινου δυναμικού, με στόχο να ενισχυθεί η προσαρμοστικότητα και η ανθεκτικότητα του εν λόγω τομέα·
10. υποστηρίζει την ενίσχυση των εκστρατειών εκπαίδευσης και επικοινωνίας σχετικά με την επιχειρηματικότητα της κοινωνικής οικονομίας, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη χρηματοδότηση και τη διαθέσιμη ενωσιακή στήριξη της ΕΕ στον συγκεκριμένο τομέα. Το εγχείρημα αυτό θα πρέπει να υλοποιηθεί σε συνεργασία με το σύνολο των επιπέδων διακυβέρνησης και των ενδιαφερομένων φορέων·
11. ζητεί μια «λειτουργική έννοια» της κοινωνικής οικονομίας, η οποία να σέβεται την ποικιλομορφία των ήδη υφιστάμενων συστημάτων και να συμπεριλαμβάνει όλες τις επιχειρήσεις που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά κριτήρια, προκειμένου να μην αποκλείονται από την παροχή αποφασιστικής στήριξης για την ανάπτυξη του εν λόγω τομέα. πράγμα που θα μπορούσε να βελτιώσει περαιτέρω τη συνοχή και τη σύγκλιση των πολιτικών σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και να διευκολύνει την αμοιβαία αναγνώριση (ικανότητα διασυνοριακής λειτουργίας) και την προβολή του μοντέλου της κοινωνικής οικονομίας·

Η κοινωνική οικονομία στην Ευρώπη και στα κράτη μέλη

12. τονίζει την ανάγκη αντιμετώπισης της ποικιλομορφίας των ορισμών και των νομικών πλαισίων, καθώς και των διαφορετικών μεθόδων συλλογής δεδομένων, οι οποίες δυσχεραίνουν κάθε σύγκριση ανά χώρα και περιφέρεια όσον αφορά τη βαρύτητα και τη συμβολή του εν λόγω τομέα·
13. επαναλαμβάνει το αίτημά της προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «να αναπτύξει ένα ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας, το οποίο να της προσφέρει κατάλληλη νομική υπόσταση, με ενιαίο ορισμό και με κανόνες οργάνωσης και διάρθρωσης των επιχειρήσεων που να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένα οργανωτικά και λειτουργικά κριτήρια»¹, προκειμένου να μην αποκλείονται από τη ζωτική υποστήριξη της ανάπτυξης αυτού του τομέα·
14. παροτρύνει τις εθνικές, τις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές να αξιοποιήσουν καλύτερα το δυναμικό των υφιστάμενων κανόνων σχετικά με τις ειδικές διατάξεις για τις υπηρεσίες γενικού

¹ CoR 5860/2020.

οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ), προκειμένου να επωφεληθούν πλήρως από τη δυνατότητα αναγνώρισης των φορέων της κοινωνικής οικονομίας που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ως ΥΓΟΣ, κατά περίπτωση· ομοίως, τις καλεί να αξιοποιήσουν το δυναμικό των φορέων της κοινωνικής οικονομίας για να αναπτύξουν και να βελτιώσουν τις δημόσιες υπηρεσίες, χάρη στη συμμετοχή των εν λόγω φορέων στη διαχείριση των υπηρεσιών αυτών·

15. αναγνωρίζει τη θετική επίδραση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για την κοινωνική επιχειρηματικότητα (SBI) και των επακόλουθων δραστηριοτήτων της στα ρυθμιστικά και θεσμικά λειτουργικά περιβάλλοντα της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων, αλλά εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι απαιτείται περαιτέρω ανάπτυξη ενιαίων και συγκεκριμένων σημείων επαφής με τις δημόσιες διοικήσεις·
16. προτρέπει όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης να χαράξουν μακροπρόθεσμες και δεόντως χρηματοδοτούμενες στρατηγικές για την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας, στο πλαίσιο διαλόγου με τον συγκεκριμένο τομέα και σύμφωνα με το σχέδιο δράσης της ΕΕ για την κοινωνική οικονομία και τον σχετικό ορισμό του επί του θέματος·
17. επισημαίνει την ανάγκη δημιουργίας πιο άτυπων και απλών συστημάτων στήριξης της κοινωνικής οικονομίας, διότι —όπου υπάρχουν— συχνά τυποποιούνται σε μεγάλο βαθμό και επιβαρύνουν υπερβολικά τις οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας με διοικητικό φόρτο·
18. θεωρεί ορθή πρακτική για τα κράτη μέλη την επίσημη εισαγωγή της έννοιας της κοινωνικής οικονομίας στην κοινή γλώσσα, υιοθετώντας έναν ορισμό που να αντικατοπτρίζει τις βασικές αξίες και αρχές που περιλαμβάνονται στον ορισμό της ΕΕ·
19. ζητεί τον διορισμό «εθνικών και περιφερειακών πρεσβευτών» για την κοινωνική οικονομία, με σκοπό την τόνωση του εν λόγω τομέα. Είναι αναγκαίο να διευκολυνθεί ο πειραματισμός, η πιλοτική εφαρμογή και η ανάπτυξη ικανοτήτων στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας·
20. τονίζει τον ρόλο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και την ανάγκη προώθησής της ως πολύτιμης εναλλακτικής λύσης, τόσο για τις κερδοσκοπικές όσο και για τις μη κερδοσκοπικές επιχειρήσεις, και υπογραμμίζει τον ρόλο και τη χρησιμότητα αυτής της επιχειρηματικότητας για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής σε μειονεκτούσες και σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές, για τη σημαντική επίδραση των δομών αυτών στην καταπολέμηση του αποπληθυσμού και της εγκατάλειψης της υπαίθρου, καθώς και για την εκπλήρωση αποστολών γενικού συμφέροντος, ιδίως όσον αφορά τη δημόσια στήριξη·
21. πιέζει για την εφαρμογή στρατηγικών εστιασμένων στην ενίσχυση των ικανοτήτων των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας για την ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση, παρέχοντας στήριξη με πόρους και δεξιότητες ώστε να μπορούν να τροποποιούν και να βελτιώνουν τις επιδόσεις τους·

Θέσπιση του ορθού πλαισίου για την κοινωνική οικονομία

22. τονίζει την επείγουσα ανάγκη θέσπισης σύγχρονων και αποτελεσματικών πολιτικών κοινωνικής οικονομίας και νομικών πλαισίων που θα διευκολύνουν την πρόσβαση στη χρηματοδότηση και στις αγορές για την επίτευξη ανοδικής σύγκλισης μεταξύ των περιφερειών και των κρατών

μελών, καθώς και την ανάγκη κινητοποίησης δημόσιας και ιδιωτικής χρηματοδότησης προσαρμοσμένης στις ανάγκες της κοινωνικής οικονομίας· εν προκειμένω, εξαιρεί την ανάγκη ευνοϊκών πλαισίων, προκειμένου να παρασχεθεί στον εν λόγω τομέα δυνατότητα ανάπτυξης διασυνοριακής συνεργασίας και διεθνοποίησης· Κατόπιν των ανωτέρω, η ΕτΠ εκφράζει την ικανοποίησή της για την εξαγγελία της Επιτροπής ότι το 2023 θα παρουσιάσει νομοθετική πρωτοβουλία σχετικά με ένα καταστατικό για τα ευρωπαϊκά διασυνοριακά σωματεία και τις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις·

23. επισημαίνει τα πρόσθετα κωλύματα, τα οποία εμποδίζουν τους φορείς της κοινωνικής οικονομίας να δραστηριοποιούνται διακρατικά στην ενιαία αγορά και πηγάζουν από την ποικιλομορφία —ενίοτε δε και από την απουσία— ολοκληρωμένων νομικών πλαισίων που να καλύπτουν το σύνολο των νομικών μορφών της κοινωνικής οικονομίας, όπως οι συνεταιρισμοί, οι sociedades laborales (εταιρείες εργαζομένων), τα ταμεία αλληλασφάλισης, οι ενώσεις, τα ιδρύματα και οι κοινωνικές επιχειρήσεις·
24. θεωρεί ότι η κοινωνική οικονομία έχει εγκάρσιο χαρακτήρα και χρήζει συνεκτίμησης σε διάφορους τομείς. Καλό παράδειγμα αυτής της πολύπλευρης προσέγγισης είναι οι πολιτικές που διαρθρώνονται γύρω από την εσωτερική αγορά και η πολιτική στον τομέα των επιχειρήσεων, στο πλαίσιο των οποίων οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και οι νεοφυείς επιχειρήσεις μπορούν να βοηθηθούν προκειμένου να αναπτυχθούν, να επεκταθούν και, εκ τούτου, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και να συμβάλουν στη σύμπραξη, στη συνεργασία και στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ΕΕ·
25. αιτείται ολοκλήρωση, εντός ενός κατά το μάλλον ή ήττον ομοιογενούς καθεστώτος σε ευρωπαϊκό επίπεδο, των διαφόρων καταστατικών ή σημάτων που υπάρχουν στα κράτη μέλη για τον χαρακτηρισμό των εταιρειών που επιδιώκουν κερδοσκοπικό σκοπό, έχοντας όμως θετικό κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο·
26. αναγνωρίζει την ανάγκη βελτίωσης των δεδομένων που σχετίζονται με την κοινωνική οικονομία και προτείνει να θεσπίσει η ΕΕ κατάλληλους δείκτες για την αξιολόγηση των επενδύσεων στην κοινωνική οικονομία·
27. επισημαίνει τον τρόπο με τον οποίο οι δημόσιες αρχές και οι δικαιούχοι θα μπορούσαν να επωφεληθούν καλύτερα από τις υφιστάμενες δυνατότητες όσον αφορά την ελαστικότητα των κρατικών ενισχύσεων για τη στήριξη της κοινωνικής οικονομίας·
28. ζητεί την προώθηση συμμαχιών και κοινών μεθόδων εργασίας μεταξύ του τρίτου, του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για την αντιμετώπιση των κοινωνικών, οικονομικών, εκπαιδευτικών, περιβαλλοντικών και οικολογικών προκλήσεων με την παροχή δεξιοτήτων, πόρων και τεχνογνωσίας για την επίτευξη ενός κοινού στόχου·

Βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά τον ρόλο των τοπικών και των περιφερειακών αρχών

29. σταθμίζει προσεκτικά το γεγονός ότι οι παράγοντες της κοινωνικής οικονομίας διαθέτουν ισχυρή τοπική βάση, και συνεπώς σημαντικό δυναμικό για τη διάρθρωση του συγκεκριμένου τόπου με συνοχή, ελαχιστοποιώντας τις ανισότητες, αφενός, και αφετέρου για την οικονομική του αναζωογόνηση· συνεπώς, καλεί τις εθνικές αρχές να επιτρέπουν στις τοπικές και τις

περιφερειακές οντότητες να εφαρμόζουν τα μέσα που είναι τα πλέον ενδεδειγμένα για το τοπικό πλαίσιο, με στόχο τη στήριξη της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας στην περιοχή δικαιοδοσίας τους. Τονίζει, επομένως, ότι οι δήμοι και οι περιφέρειες θα πρέπει να διαθέτουν προσβάσιμα, διαφανή, συγκρίσιμα και σταθερά συστήματα χρηματοδότησης της κοινωνικής οικονομίας·

30. θεωρεί ότι οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να ασκούν συντονιστικά καθήκοντα ενόψει της δημιουργίας περιφερειακών πλατφορμών συναντήσεων ή εξωτερικών δομών συνεργασίας για την κοινωνική οικονομία. Συγκεκριμένα, θα πρέπει να προωθούν τη δημιουργία ενός ιστού δημόσιου-ιδιωτικού τομέα για τη στήριξη της συγκρότησης και της εδραίωσης της κοινωνικής οικονομίας στην περιοχή, συντονίζοντας δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, ιδίως δε τους εκπαιδευτικούς φορείς, οι οποίοι είναι εδραιωμένοι στη συγκεκριμένη περιοχή και είναι προσηλωμένοι στην οικονομική της ανάπτυξη και την κοινωνική της συνοχή. Στα καθήκοντα αυτά θα πρέπει επίσης να εμπίπτει ο συντονισμός της ανάπτυξης και των εμπειριών στο πλαίσιο της διαμόρφωσης της περιφερειακής και της δημοτικής πολιτικής στην περιοχή·
31. ζητεί την ενίσχυση της συμμετοχής των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας στη διαδικασία λήψης οικονομικών αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο. Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να αναπτύξουν κοινωνικά υπεύθυνες διαδικασίες και πρότυπα σύναψης δημόσιων συμβάσεων, με επίδειξη της δέουσας προσοχής στους οικονομικούς παράγοντες που εμφανίζουν προοπτικές κοινωνικής ένταξης, καθώς και στις περιβαλλοντικές ανησυχίες·
32. συνιστά τη θεσμοθέτηση περιφερειακών μηχανισμών διαλόγου και στήριξης μεταξύ των περιφερειακών και των τοπικών αρχών και των δικτύων της κοινωνικής οικονομίας, με σκοπό τη διοχέτευση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης, τη δημιουργία ευκαιριών ανάπτυξης ικανοτήτων και τη βελτίωση της στήριξης των επιτόπιων φορέων· προς τον σκοπό αυτό, θεωρεί ότι κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να διαθέτει υπουργεία/υπηρεσίες/οργανισμούς με καθορισμένη αρμοδιότητα για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας και σαφή εντολή για τη διερεύνηση συναφών θεμάτων·
33. ζητεί τη δημιουργία ευκαιριών κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων για τις οικονομικές και τις κοινωνικές οντότητες σε τοπικό και σε περιφερειακό επίπεδο, προκειμένου να στρέψουν και να αναβαθμίσουν το επιχειρηματικό τους μοντέλο προς μεγαλύτερη ανθεκτικότητα, αυτονομία και ελκυστικότητα των σταδιοδρομιών στην κοινωνική οικονομία. Ως εκ τούτου, τάσσεται υπέρ της εισαγωγής εξειδικευμένης κατάρτισης για την κοινωνική επιχειρηματικότητα στα διάφορα στάδια της επίσημης εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης, στα πανεπιστήμια και σε όλους τους κύκλους της εκπαίδευσης·
34. τονίζει τη σημασία του συνεχούς και ενισχυμένου συντονισμού μεταξύ του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου διακυβέρνησης, τόσο εντός του ίδιου κράτους μέλους όσο και σε ολόκληρη την ΕΕ, όσον αφορά την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις·
35. προτείνει μια προσέγγιση καθοδήγησης μέσω δράσεων αδελφοποίησης μεταξύ περιοχών που διαθέτουν ήδη εμπειρία ως προς την ανάπτυξη τοπικών και περιφερειακών οικοσυστημάτων και συναφών νομικών πλαισίων για την κοινωνική οικονομία και περιοχών που διαθέτουν μικρότερη ή και ανύπαρκτη ανάλογη εμπειρία·

36. πιέζει για συνεχή ανάπτυξη της γνώσης και συντονισμό μεταξύ των δήμων και των περιφερειών, επίσης στο εσωτερικό των κρατών μελών, όσον αφορά την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές επιχειρήσεις. Εθνικές στρατηγικές θα μπορούσαν να προωθήσουν αυτή τη συνεργασία, μεταξύ άλλων, μέσω της προώθησης συναφών δράσεων στα υφιστάμενα δίκτυα τοπικών αρχών και περιφερειών σε εθνικό επίπεδο·
37. προκρίνει τον ρόλο της κοινωνικής επιχειρηματικότητας για τη διευκόλυνση της μετάβασης της οικονομίας σε ένα, οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά, πιο βιώσιμο μοντέλο. Προς τον σκοπό αυτό, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές πρέπει να βρουν κατάλληλα μέσα για να καταστήσουν περισσότερο ελκυστική την αναγνώριση της κοινωνικής οικονομίας, για παράδειγμα μέσω της διοργάνωσης εκτεταμένων εκστρατειών επικοινωνίας, της ενίσχυσης της πρόσβασης των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στις δημόσιες συμβάσεις, καθώς και της παροχής στοχευμένης χρηματοδοτικής στήριξης·
38. ζητεί τη θέσπιση του επίσημου τίτλου «Ευρωπαϊκή Πρωτεύουσα της κοινωνικής οικονομίας»·
39. υποστηρίζει την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα της ΕΕ συνεκτιμούν τις τοπικές και τις περιφερειακές προοπτικές, καθώς και τη διάδοση επιτυχημένων πιλοτικών πρωτοβουλιών και ορθών πρακτικών υπό την καθοδήγηση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας στο πλαίσιο των κυβερνητικών συστάσεων, και να προαχθεί η αναπαραγωγή τους μέσω δικτύων κοινωνικής οικονομίας και δημόσιας επικοινωνίας. Αυτό θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί μέσω μιας ειδικής νέας πλατφόρμας κοινωνικής οικονομίας, με την ενεργό συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών και σε συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς·
40. προτείνει τη βελτίωση της πρόσβασης των τοπικών και των περιφερειακών αρχών σε πληροφορίες σχετικά με τα ευρωπαϊκά ταμεία και προγράμματα, όπως τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, την ενίσχυση των σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου διακυβέρνησης, καθώς και τη μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τον ρόλο του τομέα της κοινωνικής οικονομίας στις τοπικές και τις περιφερειακές κοινότητες·

Βελτίωση της χρηματοδότησης, της φορολογίας και της πρόσβασης στις αγορές

41. χαιρετίζει τόσο την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία μιας πύλης κοινωνικής οικονομίας της ΕΕ, με την κατάρτιση καταλόγου των δημόσιων πολιτικών και της προβλεπόμενης χρηματοδότησης για τον εν λόγω τομέα, όσο και την πρότασή της σχετικά με την αύξηση της διαθεσιμότητας δημόσιας χρηματοδότησης·
42. υποδεικνύει την απουσία πρόσβασης σε χρηματοδότηση ως ένα από τα κυριότερα κωλύματα που παρεμποδίζουν την ευόδωση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Είναι επομένως σημαντικό να ενισχυθούν οι συνέργειες μεταξύ των χρηματοδοτικών μέσων και να συνεχιστεί η κινητοποίηση ιδιωτικής χρηματοδότησης, «υπομονετικών» κεφαλαίων και συμβουλευτικής υποστήριξης, κατάλληλα προσαρμοσμένων στις ανάγκες των κοινωνικών επιχειρήσεων και των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας·

43. ζητεί να διερευνηθεί το δυναμικό της κοινωνικής οικονομίας στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, των πανεπιστημίων και όλων των κύκλων της εκπαίδευσης, των ενεργών πολιτικών απασχόλησης, καθώς και της ανάπτυξης δεξιοτήτων και ικανοτήτων· κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα πρέπει να στηρίζει την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την πρόσβαση στη διά βίου μάθηση των εργαζομένων της κοινωνικής οικονομίας σε τομείς όπως η ψηφιοποίηση, η συμμετοχική διοίκηση, η ανθεκτικότητα και η πράσινη μετάβαση, προκειμένου να τους βοηθήσει να εισέλθουν ή να παραμείνουν στην αγορά εργασίας των επιχειρήσεων της κοινωνικής οικονομίας·
44. θεωρεί ότι, συμπληρωματικά προς την πράσινη ταξινόμια ως συμβολή στην εφαρμογή της Πράσινης Συμφωνίας, η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει επείγοντως πρόταση για τη θέσπιση κοινωνικής ταξινόμιας. Μια κοινωνική ταξινόμια θα παρείχε στους δυνητικούς επενδυτές και τις επιχειρήσεις σαφή καθοδήγηση ως προς το τι μπορεί να νοηθεί ως «κοινωνική επένδυση». Η απουσία κοινωνικής ταξινόμιας λειτουργεί επί του παρόντος ως τροχοπέδη για δυνητικές ιδιωτικές επενδύσεις στην κοινωνική οικονομία·
45. προτείνει τον περιορισμό των φραγμών που δυσχεραίνουν την πρόσβαση των φορέων της κοινωνικής οικονομίας σε εθνικούς και ενωσιακούς πόρους, καθώς και την καλύτερη προσαρμογή στις πραγματικές τοπικές συνθήκες. Για παράδειγμα, τα ενωσιακά και τα εθνικά προγράμματα χρηματοδοτικής στήριξης θα πρέπει, αφενός, να είναι δεόντως προσαρμοσμένα στις συγκεκριμένες εδαφικές ανάγκες και συνθήκες και, αφετέρου, να αποτελούν επίσης ασφαλές και προβλέψιμο σύστημα χρηματοδότησης των κοινωνικών υπηρεσιών από το κεντρικό επίπεδο έως τις τοπικές αρχές. Εν προκειμένω, καλό παράδειγμα ήταν τα ταμεία κοινωνικής καινοτομίας, τα οποία προωθήθηκαν στον τελευταίο ευρωπαϊκό προϋπολογισμό και συνέβαλαν στην ανάδυση νέων κοινωνικών έργων σε όλα τα κράτη μέλη·
46. επιδοκιμάζει τα βήματα προόδου που σημειώθηκαν στην πολιτική συνοχής με τη βοήθεια του μέσου «Next Generation EU» όσον αφορά την κοινωνική οικονομία και τις νέες παρεχόμενες ευκαιρίες. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη άμεσης πρόσβασης των δήμων και των περιφερειών σε αυτά τα κονδύλια·
47. τονίζει ότι απαιτείται να διαμορφωθεί, σε επίπεδο τόσο ΕΕ όσο και κρατών μελών, ένα δημοσιονομικό πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία εστιασμένο στην αντιμετώπιση του αθέμιτου ανταγωνισμού που σχετίζεται με το γεγονός ότι οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας βασίζονται κατά κύριο λόγο σε ίδια κεφάλαια·
48. παρακινεί τα κράτη μέλη να εκταμιεύσουν πόρους από τη χρηματοδότηση της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, και να ιδρύσουν, με τη βοήθεια του InvestEU, ένα «Ταμείο εγγυήσεων αφιερωμένο στις μικρές και μεσαίες οντότητες της κοινωνικής οικονομίας»·
49. προκρίνει μια φορολογική πολιτική η οποία να αναγνωρίζει τις λειτουργίες γενικού συμφέροντος. Για παράδειγμα: εφαρμογή πραγματικών φορολογικών λύσεων για τη στήριξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας (παραχωρήσεις, απαλλαγές, σε επίπεδο τόσο φόρου εισοδήματος όσο και ΦΠΑ), με βελτίωση των οικονομικών οφελών που απορρέουν από το καθεστώς της οντότητας της κοινωνικής οικονομίας ή της κοινωνικής επιχείρησης (τόσο

απευθείας για τις οντότητες της κοινωνικής οικονομίας όσο και για τα άτομα/τις εταιρείες που χρησιμοποιούν υπηρεσίες ή αγοράζουν ορισμένα αγαθά από οντότητες της κοινωνικής οικονομίας). Η ΕτΠ καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στη φορολόγηση των οντοτήτων της κοινωνικής οικονομίας βάσει της νομοθετικής πρωτοβουλίας «Επιχειρήσεις στην Ευρώπη: Πλαίσιο για τη φορολογία εισοδήματος».

50. θεωρεί επείγουσα την ανάγκη εφαρμογής φορολογικών μέτρων προς όφελος του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και εξασφάλισης μεγαλύτερων φορολογικών οφελών (κοινωνική ασφάλιση, φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων) κατά την πρόσληψη ατόμων που βρίσκονται ή κινδυνεύουν να βρεθούν σε ευάλωτη κατάσταση, με ιδιαίτερη υποστήριξη των επιχειρηματικών μοντέλων που απασχολούν κατά κύριο λόγο αυτά τα άτομα (ειδικά κέντρα απασχόλησης και επιχειρήσεις κοινωνικής ένταξης).
51. τάσσεται υπέρ της διατήρησης και της τυποποίησης των απαιτούμενων προϋποθέσεων για τη διασφάλιση της πρόσβασης στην αγορά εργασίας ενηλίκων με κάποια μορφή γνωστικής αναπηρίας: η ισχύουσα κανονιστική ρύθμιση (εφεδρική ποσόστωση 2 %) δεν επαρκεί και δεν τηρείται σε πολλές περιπτώσεις. Θα πρέπει να διενεργηθούν στοχοθετημένες ενημερωτικές εκστρατείες για το θέμα αυτό.
52. εκτιμά ότι υπάρχει ιδιαίτερη ανάγκη θέσπισης καλύτερων και απλούστερων κανονιστικών ρυθμίσεων με στόχο να έχουν οι κοινωνικές επιχειρήσεις πρόσβαση σε πιστώσεις.
53. ζητεί πολιτικές εστιασμένες στην προώθηση κοινωνικά υπεύθυνων δημόσιων συμβάσεων και στη συμπερίληψη κοινωνικών απαιτήσεων στις προσκλήσεις υποβολής προσφορών ως βοηθητικό μέσο για την ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας.
54. ζητεί να διευκολυνθεί η πρόσβαση της κοινωνικής οικονομίας στις δημόσιες συμβάσεις, με τη χρήση των ευκαιριών που παρέχει ήδη η ευρωπαϊκή οδηγία για τις δημόσιες συμβάσεις, και να προαχθεί η ανάπτυξη ικανοτήτων σε σχέση τόσο με τους δημοσίους υπαλλήλους όσο και με την κοινωνική οικονομία.
55. ζητεί σαφέστερους κανόνες όσον αφορά την παροχή κρατικών ενισχύσεων σε οντότητες της κοινωνικής οικονομίας, καθώς και τη διαφοροποίησή τους από άλλες μορφές εταιρειών. Στο ίδιο πνεύμα, η κοινωνική οικονομία θα πρέπει να τυγχάνει διαφοροποιημένης μεταχείρισης όσον αφορά το συμβιβασμό των κρατικών ενισχύσεων με την ενιαία αγορά, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κρίνεται σημαντική η πρόβλεψη ειδικού καθεστώτος κρατικών ενισχύσεων για τους φορείς και τις επιχειρήσεις της κοινωνικής οικονομίας που δραστηριοποιούνται στον κοινωνικό τομέα, δεδομένου ότι παρεμβαίνουν εκεί όπου εντοπίζονται ανεπάρκειες στην αγορά. Για παράδειγμα, στη Γαλλία υπάρχει ένα ταμείο αποταμίευσης του οποίου ένα μέρος των αποταμιεύσεων μετατρέπεται σε επενδύσεις στην κοινωνική οικονομία (10 %). Η χώρα αυτή διαθέτει επίσης ένα σήμα για εξαιρετικά καινοτόμες οικολογικές εταιρείες που επιτελούν κοινωνική λειτουργία, το οποίο παρέχει φορολογικά οφέλη στους επενδυτές, δεδομένου ότι πρόκειται για εταιρείες με χαμηλότερη κερδοφορία.
56. υποστηρίζει την ιδέα ότι το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο πρέπει να επιτρέπει στις αναγνωρισμένες κοινωνικές επιχειρήσεις να έχουν πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές

δημοσίων συμβάσεων χωρίς να ανταγωνίζονται τις συμβατικές επιχειρήσεις, εφόσον ανταποκρίνονται σε κοινωνικές ανάγκες ή εκτελούν αποστολές δημοσίου συμφέροντος με κυβερνητική εντολή. Αυτό θα μπορούσε να αποτελέσει πλεονέκτημα για τις δημόσιες αρχές που έχουν θέσει σε εφαρμογή ένα νομικό πλαίσιο για την κοινωνική οικονομία με προβλεπόμενο σύστημα έγκρισης και χρηματοδότησης.

Βρυξέλλες, 8 Φεβρουαρίου 2023

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Vasco Alves Cordeiro

Ο Γενικός Γραμματέας
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών

Petr Bližkovský

II. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τίτλος	Δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνική οικονομία: η τοπική και η περιφερειακή προοπτική
Έγγραφο / Έγγραφα αναφοράς	–
Νομική βάση	Άρθρο 307 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)
Κανονιστική βάση	Άρθρο 41 στοιχείο α) του Εσωτερικού Κανονισμού
Αίτηση γνωμοδότησης του Συμβουλίου / του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου / Επιστολή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής	12 Σεπτεμβρίου 2022
Απόφαση του Προεδρείου / του Προέδρου	–
Αρμόδια επιτροπή	SEDEC
Εισηγητής	Ricardo RIO (PT/EPP)
Επεξηγηματικό σημείωμα	
Εξέταση στην επιτροπή	12 Δεκεμβρίου 2022
Έγκριση από την επιτροπή	12 Δεκεμβρίου 2022
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας στην επιτροπή (πλειοψηφία/ομοφωνία)	Πλειοψηφία
Έγκριση από την Ολομέλεια	8 Φεβρουαρίου 2023
Παλαιότερες γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ	Σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία ² Η σημασία της κοινωνικής οικονομίας για την ανάκτηση της οικονομικής ανάπτυξης και την αντιμετώπιση της ανεργίας ³ Κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών ⁴ Πρόγραμμα δράσης Επιχειρηματικότητα 2020 ⁵ Δέσμη «Υπεύθυνες Επιχειρήσεις» ⁶ Η εταιρική σχέση των τοπικών και των περιφερειακών αρχών και των οργανώσεων της κοινωνικής οικονομίας: συμβολή στην απασχόληση, την κοινωνική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή ⁷
Διαβούλευση με το Δίκτυο Παρακολούθησης της Επικουρικότητας	ά.α.

² CoR 5860/2020.

³ CoR 1691/2015.

⁴ CoR 1419/2015.

⁵ CoR 2447/2013.

⁶ CoR 14/2012.

⁷ CoR 384/2001.